

ЗАТВЕРДЖУЮ
Наказ Старорафалівської гімназії
від 30.08.2024 № 11
Директор Ніна БУДЬКО

**ОСВІТНЯ ПРОГРАМА
СТАРОРАФАЛІВСЬКОЇ ГІМНАЗІЇ
ВАРАСЬКОЇ МІСЬКОЇ РАДИ
на 2024-2025 навчальний рік**

СХВАЛЕНО
Протокол засідання педагогічної ради
Старорафалівської гімназії
від 30.08.2024 № 11

Зміст

Пояснювальна записка	3
РОЗДІЛ I. Загальний обсяг навчального навантаження.....	7
на відповідному рівні, його розподіл між освітніми галузями та роками	7
РОЗДІЛ II. Очікувані результати навчання	10
РОЗДІЛ III. Вимоги до осіб,	22
які можуть розпочати навчання за освітньою програмою	22
РОЗДІЛ IV. Опис форм організації освітнього процесу та інструментарію оцінювання	23
Додаток 1 до Освітньої програми.....	35

Пояснювальна записка

Освітня програма, що реалізується у Старорафалівській гімназії Вараської міської ради (далі – Старорафалівська гімназія), містить комплекс освітніх компонентів, спланованих та організованих закладом для досягнення учнями визначених цією програмою очікуваних результатів навчання, для всебічного розвитку, виховання і соціалізації особистостей, які здатні до життя в суспільстві та цивілізованій взаємодії з природою, мають прагнення до самовдосконалення і навчання впродовж життя, готовність до свідомого життєвого вибору, самореалізації, відповідальності, трудової діяльності, громадянської активності та досягнення відповідного рівня обов'язкових результатів навчання та сформованих компетентностей, визначених Державними стандартами освіти.

Освітня програма розроблена за змістом та на виконання:

- Законів України «Про освіту», «Про повну загальну середню освіту»;
- Указу Президента України від 16.03.2022 №143 «Про загальнонаціональну хвилину мовчання за загиблими внаслідок збройної агресії Російської Федерації проти України»;
- Постанови Кабінету Міністрів України від 23.07.2024 № 841 «Про початок навчального року під час воєнного стану в Україні»;
- Санітарного регламенту для закладів загальної середньої освіти Санітарного регламенту для закладів загальної середньої освіти, затвердженого наказом Міністерства охорони здоров'я України від 25.09.2020 року № 2205;
- Концепції реалізації державної політики у сфері реформування загальної середньої освіти «Нова українська школа» на період до 2029 року, схваленої Розпорядженням Кабінету Міністрів України Кабінету Міністрів України від 14.12.2016 р. № 988-р;
- 30, затвердженого наказом МОН України від 21.02.2018 № 87;
- Державного стандарту базової середньої освіти, затвердженого наказом МОН України від 30.09.2020 № 898;
- наказу МОН України від 08.10.2019 № 1272 «Про затвердження типових освітніх програм для 1-2 класів закладів загальної середньої освіти»;
- наказу МОН України від 08.10.2019 № 1273 «Про затвердження типових освітніх програм для 3-4 класів закладів загальної середньої освіти»;
- наказу МОН України від 19.02.2021 року № 235 «Про затвердження Типової освітньої програми для 5-9 класів закладів загальної середньої освіти» (у редакції МОН України від 09.08.2024 № 1120 «Про внесення змін до Типової освітньої програми для 5 - 9 класів закладів загальної середньої освіти»);
- наказу МОН України від 20.04.2018 № 405 «Про затвердження Типової освітньої програми закладів загальної середньої освіти II ступеня» (для 7-9 класів);
- наказу МОН України від 02.08.2024 № 1093 «Про затвердження рекомендацій щодо оцінювання результатів навчання» ;

- наказу МОН України від 07.08.2024 № 1112 «Про затвердження Порядку та умов здобуття загальної середньої освіти в комунальних закладах загальної середньої освіти в умовах воєнного стану в Україні»;
- наказу МОН України від 09.08.2024 № 1120 «Про внесення змін до типової освітньої програми для 5-9 класів закладів загальної середньої освіти».

Освітня програма Старорафалівської гімназії є наскрізною, оскільки охоплює освіту на I (початкова освіта) та II (базова середня освіта) ступенях навчання.

Програма визначає:

- **загальний обсяг** навчального навантаження, орієнтовну тривалість і можливі взаємозв'язки окремих предметів, факультативів, курсів за вибором тощо, зокрема їх інтеграції, а також логічної послідовності їх вивчення, подані в рамках навчальних планів та **перелік освітніх галузей**;
- **очікувані результати** навчання учнів подані в рамках навчальних програм, перелік яких наведено в додатку 2;
- **вимоги до осіб**, які можуть розпочати навчання за цією освітньою програмою;
- **опис форм** організації освітнього процесу та інструментарію оцінювання;
- **опис та інструменти** системи внутрішнього забезпечення якості освіти.

Гімназія у своїй діяльності керується Конституцією України, Законами України «Про освіту», «Про повну загальну середню освіту», іншими законодавчими актами України, постановами Верховної Ради України, актами Президента України, прийнятими відповідно до Конституції та законів України, Кабінету Міністрів України, наказами Міністерства освіти і науки України, інших центральних органів виконавчої влади, іншими нормативно-правовими актами, Статутом гімназії.

Головними завданнями освітньої діяльності гімназії є:

- забезпечення реалізації права громадян на повну загальну середню освіту; виховання громадянина України;
- виховання шанобливого ставлення до родини, поваги до народних традицій і звичаїв, державної та рідної мови, національних цінностей українського народу та інших народів і націй;
- формування і розвиток соціально зрілої, творчої особистості з усвідомленою громадянською позицією, почуттям національної самосвідомості, особистості, підготовленої до професійного самовизначення;
- виховання в учнів поваги до Конституції України, державних символів України, прав і свобод людини і громадянина, почуття власної гідності, відповідальності перед законом за свої дії, свідомого ставлення до обов'язків людини і громадянина;
- виховання свідомого ставлення до свого здоров'я та здоров'я інших громадян як найвищої соціальної цінності, формування засад здорового способу життя, збереження і зміцнення фізичного та психічного здоров'я учнів; генерація нових знань та розвиток відчуття соціальної справедливості;
- створення умов для оволодіння системою наукових знань про природу,

людину і суспільство;

- створення освітніх умов для формування дослідницьких компетентностей, розвитку здібностей та обдарувань, творчого та критичного мислення вихованців, розширення їх наукового світогляду;
- проведення масових заходів дослідницько-експериментального, національно-патріотичного, громадсько-виховного, культурно-просвітницького спрямування тощо;
- створення для обдарованих дітей розвивального освітнього середовища, у тому числі організація змістовного дозвілля відповідно до їх здібностей, обдарувань;
- формування у здобувачів освіти наукового світогляду та навичок академічної доброчесності;
- удосконалення професійних компетентностей педагогічних кадрів;
- охоплення науковою освітою учнів засобами дистанційної освіти в умовах воєнного стану;
- створення умов для розвитку активної громадянської позиції, виховання та утвердження патріотичних цінностей, переконань і поваги до культурного та історичного минулого України, національно-патріотичного виховання учнівської молоді;
- розвиток науково-педагогічного потенціалу, удосконалення професійної, науково-дослідницької, освітньої та інноваційної діяльності.

Виконання завдань забезпечується шляхом формування ключових компетентностей, необхідних кожній сучасній людині для успішної життєдіяльності, визначених Законом України «Про освіту»:

- вільне володіння державною мовою;
- здатність спілкуватися рідною та іноземними мовами;
- математична компетентність;
- компетентності у галузі природничих наук, техніки і технологій;
- інноваційність;
- екологічна компетентність;
- інформаційно-комунікаційна компетентність;
- навчання впродовж життя;
- громадянські та соціальні компетентності, пов'язані з ідеями демократії, справедливості, рівності, прав людини, добробуту та здорового способу життя, з усвідомленням рівних прав і можливостей;
- культурна компетентність;
- підприємливість та фінансова грамотність;
- інші компетентності, передбачені Державним стандартом освіти.

Спільними для всіх компетентностей є такі вміння: читання з розумінням, уміння висловлювати власну думку усно і письмово, критичне та системне мислення, здатність логічно обґрунтовувати позицію, творчість, ініціативність, вміння конструктивно керувати емоціями, оцінювати ризики, приймати рішення, розв'язувати проблеми, здатність співпрацювати з іншими людьми.

Освітню програму побудовано із врахуванням таких принципів:

- дитиноцентризму і природовідповідності;
- узгодження цілей, змісту і очікуваних результатів навчання;
- науковості, доступності і практичної спрямованості змісту;
- наступності і перспективності навчання;
- взаємопов'язаного формування ключових і предметних компетентностей;
- логічної послідовності і достатності засвоєння учнями предметних компетентностей;
- можливостей реалізації змісту освіти через предмети або інтегровані курси;
- творчого використання вчителем програми залежно від умов навчання;
- адаптації до індивідуальних особливостей, інтелектуальних і фізичних можливостей, потреб та інтересів дітей.

Освітня програма окреслює підходи до планування й організації в гімназії єдиного комплексу освітніх компонентів для досягнення учнями обов'язкових результатів навчання, визначених Державними стандартами початкової та базової середньої освіти.

Отже, в гімназії адміністрацією, педагогічними працівниками створено сприятливе середовище для розвитку, удосконалення науково-дослідницької, освітньої та інноваційної діяльності, що забезпечує один з аспектів особистісно орієнтованого навчання – створення умов для реалізації дитиною власної освітньої траєкторії, зумовленої природними можливостями, запитами, інтересами, здібностями.

РОЗДІЛ І. Загальний обсяг навчального навантаження на відповідному рівні, його розподіл між освітніми галузями та роками

Загальний обсяг навчального навантаження учнів 1-9-х класів визначено відповідно до Законів України «Про освіту», «Про повну загальну середню освіту», наказів Міністерства освіти і науки України від 12.08.2022 р. типових освітніх та навчальних програм для 1-2-х та 3-4-х класів закладів загальної середньої освіти та визнання такими, що втратили чинність, деяких наказів Міністерства освіти і науки України», від 19.02.2021 р. № 235 «Про затвердження типової освітньої програми для 5-9-х класів закладів загальної середньої освіти», від 20.04.2018 р. № 405 «Про затвердження типової освітньої програми закладів загальної середньої освіти II ступеня».

Загальний обсяг тижневого навантаження для учнів 1-4-х класів складає 3500 годин/навчальний рік,

- для 1 класу – 805 годин/навчальний рік,
- для 2 класу – 875 годин/навчальний рік,
- для 3 класу – 910 годин/навчальний рік,
- для 4 класу – 910 годин/навчальний рік.

Загальний обсяг навчального навантаження для учнів 5-9-х класів складає 5827,5 год/навчальний рік (додаток 1).

- для 5 класу – 1085 год/навчальний рік,
- для 6 класу – 1190 год/навчальний рік,
- для 7 класу – 1207,5 год/навчальний рік,
- для 8 класу – 1172,5 год/навчальний рік,
- для 9 класу – 1172,5 год/навчальний рік.

Детальний розподіл навчального навантаження на тиждень у 1-9 класах окреслено у навчальному плані закладу.

Освітню програму укладено за такими освітніми галузями: для 1-7-х класів:
 «Мовно-літературна»;
 «Математична»;
 «Природнича»;
 «Соціальна і здоров'язбережувальна»;
 «Громадянська і історична»;
 «Мистецька»;
 «Інформатична»;
 «Технологічна»;
 «Фізична культура».

«Мовно-літературна» освітня галузь у навчальних планах реалізується через окремі предмети: «Українська мова» (1-7 класи), «Українська література» (5-7-і класи), «Англійська мова» (1-7-і класи), «Зарубіжна література» (5-7-і класи).

«Математична» освітня галузь реалізується через предмет «Математика» (1-6-і класи), «Алгебра» (7- клас), «Геометрія» (7 клас).

«Природнича» освітня галузь реалізується через предмети: інтегрований курс «Я досліджую світ» (1-4-ті класи), інтегрований курс «Пізнаємо природу» (5-6-і класи), «Географія» (6-7-і класи), «Фізика» (7 клас), «Хімія» (7 клас), «Біологія» (7 клас).

«Соціальна і здоров'язбережувальна» освітня галузь реалізується через предмети: інтегрований курс «Я досліджую світ» (1-4-ті класи), інтегрований курс «Здоров'я, безпека та добробут» (5-7-і класи).

«Громадянська та історична» освітня галузь реалізується через предмети: інтегрований курс «Я досліджую світ» (1-4-ті класи), «Вступ до історії України та громадянської освіти» (5 клас), «Всесвітня історія. Історія України» (6 клас), «Історія України» та «Всесвітня історія» (6 клас), «Громадянська освіта» (6-7-і класи).

«Мистецька» освітня галузь реалізується через предмети: інтегрований курс «Мистецтво» (1-4-ті класи), інтегрований курс «Мистецтво» (5-7-і класи).

«Інформатична» освітня галузь реалізується через предмет «Інформатика» (2-7-і класи).

«Технологічна» освітня галузь реалізується через предмети: інтегрований курс «Дизайн та технології» (1 клас), «Технології» (5-7-і класи).

«Фізкультурна» освітня галузь реалізується через предмети: «Фізична культура» (1-7-і класи);

- для 8-9-х класів:

«Мови і літератури»;

«Математика»;

«Суспільствознавство»;

«Мистецтво»;

«Природознавство»;

«Технології»;

«Здоров'я і фізична культура».

Освітня галузь «Мови і літератури» з урахуванням вікових особливостей учнів у навчальних планах реалізується через окремі предмети: «Українська мова» (8-9-ті класи), «Українська література» (8-9-ті класи), «Англійська мова» (8-9-ті класи), «Зарубіжна література» (8-9-ті класи).

Освітня галузь «Математика» реалізуються через предмети: «Алгебра» (8-9-ті класи), «Геометрія» (8-9-ті класи).

Освітня галузь «Суспільствознавство» реалізується предметами: «Історія України» (8-9-ті класи), «Всесвітня історія» (8-9-ті класи), «Основи правознавства» (9-і класи).

Освітня галузь «Мистецтво» реалізується інтегрованим курсом «Мистецтво» (8-9-ті класи).

Освітня галузь «Природознавство» реалізується через предмети: «Біологія» (8-9-ті класи), «Географія» (8-9-ті класи), «Фізика» (8-9-ті класи), «Хімія» (8-9-ті класи).

Освітня галузь «Здоров'я і фізична культура» реалізується через

предмети «Основи здоров'я» (8-9-ті класи), «Фізична культура» (8-9-ті класи).

Освітня галузь «Технології» реалізується через окремі предмети: «Трудове навчання» (8-9-і класи), «Інформатика» (8-9-ті класи).

Логічна послідовність вивчення предметів розкривається у відповідних навчальних програмах.

З метою уникнення одногодинного тижневого вивчення певного предмета або курсу школа може планувати його вивчення концентровано (впродовж семестру, навчального року).

РОЗДІЛ II. Очікувані результати навчання

Організація освітнього процесу заснована на досягненні очікуваних результатів (тобто які компетентності мають формуватися у здобувачів освіти під час вивчення певної теми), зазначених у типових освітніх програмах двох ступенів навчання.

Для 1-4-х класів:

Ключові компетентності	Компоненти
Вільне володіння державною мовою	вміння усно й письмово висловлювати свої думки, почуття, чітко та аргументовано пояснювати факти; любов до читання; відчуття краси слова; усвідомлення ролі мови для ефективного спілкування та культурного самовираження; готовність вживати українську мову як рідну в різних життєвих ситуаціях.
Здатність спілкуватися іноземними мовами	можливість розуміти прості висловлювання іноземною мовою, спілкуватися нею у відповідних ситуаціях; оволодіння навичками міжкультурного спілкування.
Математична компетентність	виявлення простих математичних залежностей у навколишньому світі; моделювання процесів та ситуацій із застосуванням математичних відношень та вимірювань; усвідомлення ролі математичних знань та вмінь в особистому і суспільному житті людини.
Компетентності в галузі природничих наук, техніки й технологій	допитливість, прагнення шукати і пропонувати нові ідеї; самостійно чи в групі спостерігати та досліджувати; формулювати припущення і робити висновки на основі проведених дослідів; пізнавати себе і навколишній світ шляхом спостереження та дослідження.
Інноваційність	відкритість до нових ідей, ініціювання змін у близькому середовищі (клас, школа, громада тощо); формування знань, умінь, ставлень, що є основою компетентнісного підходу, забезпечують подальшу здатність успішно навчатися, провадити професійну діяльність, відчувати себе частиною спільноти і брати участь у справах громади.

Екологічна компетентність	усвідомлення основи екологічного природокористування дотримання правил природоохоронної поведінки, ощадного використання природних ресурсів, розуміючи важливість збереження природи для сталого розвитку суспільства.
Інформаційно-комунікаційна компетентність	опанування основою цифрової грамотності для розвитку і спілкування; здатність безпечного та етичного використання засобів інформаційно-комунікаційної компетентності у навчанні та інших життєвих ситуаціях.
Навчання впродовж життя	Опанування уміннями і навичками, необхідними для подальшого навчання; організація власного навчального середовища; отримання нової інформації з метою застосування її для оцінювання навчальних потреб; визначення власних навчальних цілей та способів їх досягнення; навчання працювати самостійно і в групі.
Громадянські та соціальні компетентності	усвідомлення ідей демократії, справедливості, рівності, прав людини, добробуту та здорового способу життя, рівних прав і можливостей; співпраця з іншими особами для досягнення спільної мети; активність у житті класу та школи; повага до прав інших осіб; уміння діяти в конфліктних ситуаціях, пов'язаних із різними проявами дискримінації, цінувати культурне розмаїття різних народів та ідентифікацію себе як громадянина України; дбайливе ставлення до власного здоров'я і збереження здоров'я інших людей, дотримання здорового способу життя.
Культурна компетентність	залучення до різних видів мистецької творчості (образотворче, музичне та інші види мистецтв) шляхом розкриття і розвитку природних здібностей, творчого вираження особистості.
Підприємливість та фінансова грамотність	ініціативність; готовність брати відповідальність за власні рішення; вміння організовувати свою діяльність для досягнення цілей; усвідомлення етичних цінностей ефективної співпраці; готовність до втілення в життя ініційованих ідей; прийняття власних рішень.

Наскрізнi освітні лінії у початковій школі є одним з ключових компонентів програми НУШ. Їх вивчення та застосування передбачає формування наступних наскрізних умінь у школярів:

- розв'язання проблем;
- критичне мислення;
- творче мислення (креативність)
- співпраця;
- ефективне спілкування;
- розвиток власного емоційного інтелекту;
- дослідження;
- організації своєї діяльності;
- рефлексія;
- вдумливе читання.

Для 5-7-х класів:

Ключові компетентності	Вимоги
Вільне володіння державною мовою	Здійснювати комунікацію в усній та письмовій формі на основі знання функцій мови, ресурсів (лексики, граматики) і норм сучасної української літературної мови, типів мовної взаємодії, особливостей стилів мовлення інформаційних та художніх текстів, медіатекстів тощо; здобувати та опрацьовувати інформацію з різних (друкованих та цифрових, зокрема аудіовізуальних) джерел у різних освітніх галузях і контекстах, критично осмислювати її та використовувати для комунікації в усній та письмовій формі, для обстоювання власних поглядів, переконань, суспільних і національних цінностей; відповідально, усвідомлюючи цінність української мови як мови взаємодії на всій території держави, використовувати мовні засоби для досягнення особистих і суспільних цілей у життєвих та навчальних ситуаціях, творчого самовираження.

Здатність спілкуватися іноземними мовами	Здійснювати комунікацію в усній та письмовій формі на основі знання функцій мови, ресурсів (лексики, граматики) і норм мови, особливостей основних стилів і жанрів мовлення, типів мовної взаємодії; здобувати і опрацьовувати інформацію з різних (друкованих та цифрових, зокрема аудіовізуальних) джерел, критично осмислювати її, використовувати в усній та письмовій комунікації для обстоювання власних поглядів, переконань, суспільних і національних цінностей; використовувати мовні засоби для досягнення особистих і суспільних цілей у життєвих та навчальних ситуаціях, творчого самовираження, спираючись на особливості міжкультурної комунікації та досвід комунікації державною мовою; відповідно до ситуації ефективно виражати ідеї, почуття, пояснювати та обговорювати факти, явища, події, обґрунтовувати свої погляди та переконання в усній і письмовій формі у різних особистісних і соціальних контекстах (побутових, навчальних, громадських тощо), спираючись на мовний і мовленнєвий досвід, мовні норми у спілкуванні, соціокультурні реалії та особливості міжкультурної комунікації.
Математична компетентність	Розвивати і застосовувати математичні знання та методи для розв'язання широкого спектра проблем у повсякденному житті; моделювання процесів та ситуацій із застосуванням математичного апарату; усвідомлення ролі математичних знань і вмінь в особистому та суспільному житті людини.
Компетентність з природничих наук, техніки і технології	Формування наукового світогляду; здатність і готовність застосовувати відповідний комплекс наукових знань і методологій для пояснення світу природи; набуття досвіду дослідження природи та формулювання доказових висновків на основі отриманої інформації; розуміння змін, зумовлених людською діяльністю; відповідальність за наслідки такої діяльності.
Інноваційність	Здатність учня реагувати на зміни та долати труднощі; відкритість до нових ідей; ініціювання змін у класі, закладі освіти, родині, громаді тощо; спроможність визначати і ставити перед собою цілі, мотивувати себе та розвивати в собі стійкість і впевненість, щоб навчатися і досягати успіхів.
Екологічна компетентність	Усвідомлення екологічних основ природокористування, необхідності охорони природи, дотримання правил поведінки на природі, ощадливого використання природних ресурсів, розуміння контексту і взаємозв'язку господарської діяльності і важливості збереження природи для забезпечення сталого розвитку суспільства.

Інформаційно-комунікаційна компетенція	Усвідомлення екологічних основ природокористування, необхідності охорони природи, дотримання правил поведінки на природі, ощадливого використання природних ресурсів, розуміння контексту і взаємозв'язку господарської діяльності і важливості збереження природи для забезпечення сталого розвитку суспільства.
Навчання впродовж життя	Здатність визначати і оцінювати власні потреби та ресурси для розвитку компетентностей, застосовувати різні способи розвитку компетентностей, знаходити можливості для навчання і саморозвитку; спроможність навчатися і працювати в колективі та самотійно, організовувати своє навчання, оцінювати його, ділитися його результатами з іншими, шукати підтримки, коли вона потрібна.
Громадянські та соціальні компетентності, пов'язані з ідеями демократії, справедливості, рівності, прав людини, добробуту та здорового способу життя, з усвідомленням рівних прав і можливостей	Спроможність діяти як відповідальний громадянин, брати участь у громадському та суспільному житті, зокрема закладу освіти і класу, спираючись на розуміння загальнолюдських і суспільних цінностей, соціальних, правових, економічних і політичних принципів, ідей сталого розвитку суспільства, співіснування людей та спільнот у глобальному світі, критичне осмислення основних подій національної, європейської та світової історії, усвідомлення їх впливу на світогляд громадянина та його самоідентифікацію; виявлення поваги до інших, толерантність, вміння конструктивно співпрацювати, співпереживати, долати стрес і діяти в конфліктних ситуаціях, зокрема пов'язаних з різними проявами дискримінації; дбайливе ставлення до особистого, соціального здоров'я, усвідомлення особистих відчуттів і почуттів, здатність дослухатися до внутрішніх потреб; дотримання здорового способу життя; розуміння правил поведінки та спілкування, що є загальноприйнятими в різних спільнотах і середовищах та ґрунтуються на спільних моральних цінностях; спроможність діяти в умовах невизначеності та багатозадачності.
Культурна компетентність	Передбачає наявність стійкого інтересу до опанування культурних і мистецьких здобутків України та світу, шанобливого ставлення до культурних традицій українців, представників корінних народів і національних меншин, інших держав і народів; здатність розуміти і цінувати творчі способи вираження та передачі ідей у різних культурах через різні види мистецтва та інші культурні форми; прагнення до розвитку і вираження власних ідей, почуттів засобами культури і мистецтва.

Підприємливість фінансова грамотність	Ініціативність, спроможність використовувати можливості та реалізовувати ідеї, створювати цінності для інших у будь-якій сфері життєдіяльності; здатність до активної участі в житті суспільства, керування власним життям і кар'єрою; уміння розв'язувати проблеми; готовність брати відповідальність за прийняті рішення; здатність працювати в команді для планування і реалізації проектів, які мають культурну, суспільну або фінансову цінність, тощо.
--	--

Наскрізними в усіх ключових компетентностях є такі вміння:

- 1) читати з розумінням, що передбачає здатність до емоційного, інтелектуального, естетичного сприймання і усвідомлення прочитаного, розуміння інформації, записаної (переданої) у різний спосіб або відтвореної технічними пристроями, що охоплює, зокрема, уміння виявляти приховану і очевидну інформацію, висловлювати припущення, доводити надійність аргументів, підкріплюючи власні висновки фактами та цитатами з тексту, висловлювати ідеї, пов'язані з розумінням тексту після його аналізу і добору контраргументів;
- 2) висловлювати власну думку в усній і письмовій формі, тобто словесно передавати власні думки, почуття, переконання, зважаючи на мету та учасників комунікації, обираючи для цього відповідні мовленнєві стратегії;
- 3) критично і системно мислити, що виявляється у визначенні характерних ознак явищ, подій, ідей, їх взаємозв'язків, умінні аналізувати та оцінювати доказовість і вагомість аргументів у судженнях, зважати на протилежні думки та контраргументи, розрізняти факти, їх інтерпретації, розпізнавати спроби маніпулювання даними, використовуючи різноманітні ресурси і способи оцінювання якості доказів, надійності джерел і достовірності інформації;
- 4) логічно обґрунтовувати позицію на рівні, що передбачає здатність висловлювати послідовні, несуперечливі, обґрунтовані міркування у вигляді суджень і висновків, що є виявом власного ставлення до подій, явищ і процесів;
- 5) діяти творчо, що передбачає креативне мислення, продукування нових ідей, доброзичесне використання чужих ідей та їх доопрацювання, застосування власних знань для створення нових об'єктів, ідей, уміння випробовувати нові ідеї;
- 6) виявляти ініціативу, що передбачає активний пошук і пропонування рішень для розв'язання проблем, активну участь у різних видах діяльності, їх ініціювання, прагнення до лідерства, уміння брати на себе відповідальність;
- 7) конструктивно керувати емоціями, що передбачає здатність розпізнавати власні емоції та емоційний стан інших, сприймати емоції без осуду, адекватно реагувати на конфліктні ситуації, розуміти, як емоції можуть допомагати і заважати в діяльності, налаштовуючи себе на пошук внутрішньої рівноваги, конструктивну комунікацію, зосередження уваги, продуктивну діяльність;
- 8) оцінювати ризики, що передбачає вміння розрізняти прийнятні і неприйнятні ризики, зважаючи на істотні фактори;
- 9) приймати рішення, що передбачає здатність обирати способи розв'язання проблем на основі розуміння причин та обставин, які призводять до їх виникнення, досягнення поставлених цілей з прогнозуванням та урахуванням

можливих ризиків та наслідків;

10) розв'язувати проблеми, що передбачає вміння аналізувати проблемні ситуації, формувати проблеми, висувати гіпотези, практично їх перевіряти та обґрунтовувати, здобувати потрібні дані з надійних джерел, презентувати та аргументувати рішення;

11) співпрацювати з іншими, що передбачає вміння обґрунтовувати переваги взаємодії під час спільної діяльності, планувати власну та групову роботу, підтримувати учасників групи, допомагати іншим і заохочувати їх до досягнення спільної мети.

Для 8-9-х класів:

№ з/п	Ключові компетентності	Компоненти
1.	Спілкування державною (і рідною – у разі відмінності) мовами	Уміння: ставити запитання і розпізнавати проблему; міркувати, робити висновки на основі інформації, поданої в різних формах (у текстовій формі, таблицях, діаграмах, на графіках); розуміти, пояснювати і перетворювати тексти задач (усно і письмово), грамотно висловлюватися рідною мовою; доречно та коректно вживати в мовленні термінологію з окремих предметів, чітко, лаконічно та зрозуміло формувати думку, аргументувати, доводити правильність тверджень; уникнення неформованих іншомовних запозичень у спілкуванні на тематику окремого предмета; поповнювати свій словниковий запас. Ставлення: розуміння важливості чітких та лаконічних формулювань. Навчальні ресурси: означення понять, формулювання властивостей, доведення правил, теорем
2.	Спілкування іноземними мовами	Уміння: здійснювати спілкування в межах сфер, тем і ситуацій, визначених чинною навчальною програмою; розуміти на слух зміст автентичних текстів; читати і розуміти автентичні тексти різних жанрів і видів із різним рівнем розуміння змісту; здійснювати спілкування у письмовій формі відповідно до поставлених завдань; використовувати у разі потреби невербальні засоби спілкування за умови дефіциту наявних мовних засобів; ефективно взаємодіяти з іншими усно, письмово та за допомогою засобів електронного спілкування.

		Ставлення: критично оцінювати інформацію та використовувати її для різних потреб; висловлювати свої думки, почуття та ставлення; адекватно використовувати досвід, набутий у вивченні рідної мови та інших навчальних предметів, розглядаючи його як засіб усвідомленого оволодіння іноземною мовою; обирати й застосовувати доцільні комунікативні стратегії відповідно до різних потреб; ефективно користуватися навчальними стратегіями для самостійного вивчення іноземних мов. Навчальні ресурси: підручники, навчально-методичні комплекси, словники, довідкова література, мультимедійні засоби, адаптовані іншомовні тексти.
3.	Математична компетентність	Уміння: оперувати текстовою та числовою інформацією; встановлювати відношення між реальними об'єктами навколишньої дійсності (природними, культурними, технічними тощо); розв'язувати задачі, зокрема практичного змісту; будувати і досліджувати найпростіші математичні моделі реальних об'єктів, процесів і явищ, інтерпретувати та оцінювати результати; прогнозувати в контексті навчальних та практичних задач; використовувати математичні методи у життєвих ситуаціях. Ставлення: усвідомлення значення математики для повноцінного життя в сучасному суспільстві, розвитку технологічного, економічного й оборонного потенціалу держави, успішного вивчення інших предметів. Навчальні ресурси: розв'язування математичних задач, і обов'язково таких, що моделюють реальні життєві ситуації
4.	Основні компетентності у природничих науках і технологіях	Уміння: розпізнавати проблеми, що виникають у довкіллі; будувати та досліджувати природні явища і процеси; послуговуватися технологічними пристроями. Ставлення: усвідомлення важливості природничих наук як універсальної мови науки, техніки та технологій. Усвідомлення ролі наукових ідей в сучасних інформаційних технологіях Навчальні ресурси: складання графіків та діаграм, які ілюструють функціональні залежності результатів впливу людської діяльності на природу

5.	Інформаційно-цифрова компетентність	Уміння: структурувати дані; діяти за алгоритмом та складати алгоритми; визначати достатність даних для розв'язання задачі; використовувати різні знакові системи; знаходити інформацію та оцінювати її достовірність; доводити істинність тверджень. Ставлення: критичне осмислення інформації та джерел її отримання; усвідомлення важливості інформаційних технологій для ефективного розв'язування математичних задач. Навчальні ресурси: візуалізація даних, побудова графіків та діаграм за допомогою програмних засобів
6.	Уміння вчитися впродовж життя	Уміння: визначати мету навчальної діяльності, відбирати й застосовувати потрібні знання та способи діяльності для досягнення цієї мети; організовувати та планувати свою навчальну діяльність; моделювати власну освітню траєкторію, аналізувати, контролювати, коригувати та оцінювати результати своєї навчальної діяльності; доводити правильність власного судження або визнавати помилковість. Ставлення: усвідомлення власних освітніх потреб та цінності нових знань і вмінь; зацікавленість у пізнанні світу; розуміння важливості вчитися впродовж життя; прагнення до вдосконалення результатів своєї діяльності. Навчальні ресурси: моделювання власної освітньої траєкторії
7.	Ініціативність і підприємливість	Уміння: генерувати нові ідеї, вирішувати життєві проблеми, аналізувати, прогнозувати, ухвалювати оптимальні рішення; використовувати критерії раціональності, практичності, ефективності та точності, з метою вибору найкращого рішення; аргументувати та захищати свою позицію, дискутувати; використовувати різні стратегії, шукаючи оптимальних способів розв'язання життєвого завдання. Ставлення: ініціативність, відповідальність, упевненість у собі; переконаність, що успіх команди – це й особистий успіх; позитивне оцінювання та підтримка конструктивних ідей інших. Навчальні ресурси: завдання підприємницького змісту (оптимізаційні задачі)
8.	Соціальна і громадянська компетентності	Уміння: висловлювати власну думку, слухати і чути інших, оцінювати аргументи та змінювати думку на основі доказів; аргументувати та відстоювати свою позицію; ухвалювати аргументовані рішення в життєвих ситуаціях; співпрацювати в команді, виділяти та виконувати власну роль в командній роботі; аналізувати власну економічну ситуацію, родинний бюджет; орієнтуватися в широкому

		колі послуг і товарів на основі чітких критеріїв, робити споживчий вибір, спираючись на різні дані. Ставлення: ощадливість і поміркованість; рівне ставлення до інших незалежно від статків, соціального походження; відповідальність за спільну справу; налаштованість на логічне обґрунтування позиції без передчасного переходу до висновків; повага до прав людини, активна позиція щодо боротьби із дискримінацією. Навчальні ресурси: завдання соціального змісту
9.	Обізнаність і самовираження у сфері культури	Уміння: грамотно і логічно висловлювати свою думку, аргументувати та вести діалог, враховуючи національні та культурні особливості співрозмовників та дотримуючись етики спілкування і взаємодії; враховувати художньо-естетичну складову при створенні продуктів своєї діяльності (малюнків, текстів, схем тощо). Ставлення: повага до культурного розмаїття у глобальному суспільстві; усвідомлення впливу окремого предмета на людську культуру та розвиток суспільства. Навчальні ресурси: математичні моделі в різних видах мистецтва
10.	Екологічна грамотність і здорове життя	Уміння: аналізувати і критично оцінювати соціально-економічні події в державі на основі різних даних; враховувати правові, етичні, екологічні і соціальні наслідки рішень; розпізнавати, як інтерпретації результатів вирішення проблем можуть бути використані для маніпулювання. Ставлення: усвідомлення взаємозв'язку кожного окремого предмета та екології на основі різних даних; ощадне та бережливе відношення до природних ресурсів, чистоти довкілля та дотримання санітарних норм побуту; розгляд порівняльної характеристики щодо вибору здорового способу життя; власна думка та позиція до зловживань алкоголю, нікотину тощо. Навчальні ресурси: навчальні проекти, завдання соціально-економічного, екологічного змісту; задачі, які сприяють усвідомленню цінності здорового способу життя.

Такі ключові компетентності, як уміння вчитися, ініціативність і підприємливість, екологічна грамотність і здоровий спосіб життя, соціальна та громадянська компетентності можуть формуватися відразу засобами усіх предметів. Виокремлення в навчальних програмах таких наскрізних ліній ключових компетентностей як «Екологічна безпека й сталий розвиток», «Громадянська відповідальність», «Здоров'я і безпека», «Підприємливість і фінансова грамотність» спрямоване на формування в учнів здатності застосовувати знання й уміння у реальних життєвих ситуаціях. Наскрізнi лінії є засобом інтеграції ключових і загально предметних компетентностей, окремих

предметів та предметних циклів; їх необхідно враховувати при формуванні шкільного середовища. Наскрізнi лiнii є соціально значимими надпредметними темами, які допомагають формуванню в учнів уявлень про суспільство в цілому, розвивають здатність застосовувати отримані знання у різних ситуаціях.

Наскрізнi лiнii	Коротка характеристика
Екологічна безпека й сталий розвиток	Формування в учнів соціальної активності, відповідальності та екологічної свідомості, готовності брати участь у вирішенні питань збереження довкілля і розвитку суспільства, усвідомлення важливості сталого розвитку для майбутніх поколінь. Проблематика наскрізної лінії реалізується через завдання з реальними даними про використання природних ресурсів, їх збереження та примноження. Аналіз цих даних сприяє розвитку бережливого ставлення до навколишнього середовища, екології, формуванню критичного мислення, вміння вирішувати проблеми, критично оцінювати перспективи розвитку навколишнього середовища і людини. Можливі уроки на відкритому повітрі.
Громадянська відповідальність	Сприяє формуванню відповідального члена громади і суспільства, що розуміє принципи і механізми функціонування суспільства. Ця наскрізна лінія освоюється в основному через колективну діяльність (дослідницькі роботи, роботи в групі, проекти тощо), яка поєднує окремі предмети між собою і розвиває в учнів готовність до співпраці, толерантність щодо різноманітних способів діяльності і думок. Вивчення окремого предмета має викликати в учнів якомога більше позитивних емоцій, а її зміст – бути націленим на виховання порядності, старанності, систематичності, послідовності, посидючості і чесності. Приклад вчителя покликаний зіграти важливу роль у формуванні толерантного ставлення до товаришів, незалежно від рівня навчальних досягнень.
Здоров'я і безпека	Завданням наскрізної лінії є становлення учня як емоційно стійкого члена суспільства, здатного вести здоровий спосіб життя і формувати навколо себе безпечне життєве середовище. Реалізується через завдання з реальними даними про безпеку і охорону здоров'я (текстові завдання, пов'язані з середовищем дорожнього руху, рухом пішоходів і транспортних засобів). Варто звернути увагу на проблеми, пов'язані із ризиками для життя і здоров'я. Вирішення проблем, знайдених з «ага-ефектом», пошук оптимальних методів вирішення і розв'язування задач тощо, здатні викликати в учнів чимало радісних емоцій.

Підприємливість і фінансова грамотність	Наскрізна лінія націлена на розвиток лідерських ініціатив, здатність успішно діяти в технологічному швидкозмінному середовищі, забезпечення кращого розуміння учнями практичних аспектів фінансових питань (здійснення заощаджень, інвестування, запозичення, страхування, кредитування тощо). Ця наскрізна лінія пов'язана з розв'язуванням практичних завдань щодо планування господарської діяльності та реальної оцінки власних можливостей, складання сімейного бюджету, формування економного ставлення до природних ресурсів.
--	--

Необхідною умовою формування компетентностей є діяльнісна спрямованість навчання, яка передбачає постійне включення учнів до різних видів педагогічно доцільної активної навчально-пізнавальної діяльності, а також практична його спрямованість. Доцільно, де це можливо, не лише показувати виникнення факту із практичної ситуації, а й по можливості створювати умови для самостійного виведення нового знання, перевірки його на практиці і встановлення причинно-наслідкових зв'язків шляхом створення проблемних ситуацій, організації спостережень, дослідів та інших видів діяльності. Формуванню ключових компетентностей сприяє встановлення та реалізація в освітньому процесі міжпредметних і внутрішньопредметних зв'язків, а саме: змістово-інформаційних, операційно-діяльнісних і організаційно-методичних. Їх використання посилює пізнавальний інтерес учнів до навчання і підвищує рівень їхньої загальної культури, створює умови для систематизації навчального матеріалу і формування наукового світогляду. Учні набувають досвіду застосування знань на практиці та перенесення їх в нові ситуації.

РОЗДІЛ III. Вимоги до осіб, які можуть розпочати навчання за освітньою програмою

Початкова освіта здобувається, як правило, з шести років (відповідно до Закону України «Про освіту»), враховуючи досягнення попереднього етапу їхнього розвитку. Період життя дитини від п'яти до шести (семи) років (старший дошкільний вік) визначається цілісною зміною її особистості, готовністю до нової соціальної ситуації розвитку. Пріоритетом цього процесу є формування і розвиток базових особистісних якостей дітей: спостережливості, допитливості, довірливості поведінки, міжособистісної позитивної комунікації, відповідальності, діяльнісного і різнобічного освоєння навколишньої дійсності та ін. Потенційно це виявляється у певному рівні готовності дитини до систематичного навчання – фізичної, соціальної, емоційно-ціннісної, пізнавальної, мовленнєвої, творчої. Зберігаючи наступність із дошкільним періодом дитинства, початкова школа забезпечує подальше становлення особистості дитини, її фізичний, інтелектуальний, соціальний розвиток; формує здатність до творчого самовираження, критичного мислення, виховує ціннісне ставлення до держави, рідного краю, української культури, пошанування своєї гідності та інших людей, збереження здоров'я. Особи з особливими освітніми потребами можуть розпочинати здобуття початкової освіти з іншого віку.

Базова середня освіта здобувається, як правило, після здобуття початкової освіти. Навчання за освітньою програмою базової середньої освіти можуть розпочинати учні, які на момент зарахування (переведення) до закладу досягли результатів навчання, визначених у Державному стандарті початкової освіти, що підтверджено відповідним документом (свідоцтвом досягнень, свідоцтвом про початкову освіту). Учні, які здобули початкову освіту на 1 вересня поточного навчального року повинні розпочинати здобуття базової середньої освіти цього ж навчального року.

У разі відсутності результатів річного оцінювання з будь-яких предметів та/або державної підсумкової атестації за рівень початкової освіти учні повинні пройти відповідне оцінювання упродовж першого семестру навчального року.

Для проведення оцінювання наказом керівника закладу освіти створюється комісія, затверджується її склад (голова та члени комісії), а також графік проведення оцінювання та перелік завдань з навчальних предметів. Протокол оцінювання рівня навчальних досягнень складається за формою згідно з додатком 2 до Положення про індивідуальну форму здобуття загальної середньої освіти, затвердженого наказом Міністерства освіти і науки України 12 січня 2016 року № 8 із змінами, затвердженими наказом Міністерства освіти і науки України від 15.02.2023 № 165, зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 28 лютого 2023 р. за № 359/39415.

Особи з особливими освітніми потребами можуть розпочинати здобуття базової середньої освіти за інших умов.

РОЗДІЛ IV. Опис форм організації освітнього процесу та інструментарію оцінювання

Освітній процес в закладі освіти організовується в безпечному освітньому середовищі та здійснюється з урахуванням вікових особливостей, фізичного, психічного та інтелектуального розвитку дітей, їхніх особливих освітніх потреб. Організація освітнього процесу може здійснюватися в очному, дистанційному режимах, або за змішаною формою, що поєднує очний і дистанційний режими.

За потреби заклад освіти може організувати здобуття освіти за індивідуальною освітньою траєкторією. Відповідно до статті 14 Закону України «Про повну загальну середню освіту» учні закладу освіти мають право на забезпечення індивідуальної освітньої траєкторії, яка формується шляхом визначення власних освітніх цілей, а також вибору суб'єктів освітньої діяльності та запропонованих ними форм здобуття загальної середньої освіти; навчальних планів та програм, навчальних предметів, форм організації освітнього процесу, засобів, методів навчання. Таким чином, за потреби заклад освіти може організувати індивідуальні форми здобуття освіти (зокрема екстернатну, сімейну (домашню), реалізовувати індивідуальну освітню траєкторію учня.

Організація навчання за кожною із форм регулюється відповідними Положеннями:

Положення про інституційну та дуальну форми здобуття повної загальної середньої освіти, затвердженого наказом Міністерства освіти і науки України 23 квітня 2019 року № 536 (у редакції наказу Міністерства освіти і науки України від 10 лютого 2021 року № 160), зареєстрованим в Міністерстві юстиції України 22 травня 2019 р. за № 547/33518;

Положення про індивідуальну форму здобуття повної загальної середньої освіти, затвердженого наказом Міністерства освіти і науки України 12.01.2016 № 8 (у редакції наказу Міністерства освіти і науки України від 10 лютого 2021 року № 160), зареєстрованим в Міністерстві юстиції України 03 лютого 2016 р. за № 184/28314;

Положення про дистанційну форму здобуття повної загальної середньої освіти, затвердженого наказом Міністерства освіти і науки України від 08.09.2020 № 1115, зареєстрованим в Міністерстві юстиції України 28 вересня 2020 р. за № 941/35224) із змінами, затвердженими наказом Міністерства освіти і науки України від 24.02.2023 № 201.

При переході на дистанційне навчання здійснюється зворотний зв'язок з учнями з використанням цифрових освітніх платформ, електронних журналів, електронної пошти тощо. На веб-сайті закладу освіти створено розділ «Дистанційне навчання». Це додатковий доступ до інформації, якою можуть скористатися не тільки учні, а й всі учасники освітнього процесу. Для забезпечення дистанційного освітнього процесу на період запровадження воєнного стану в Україні в закладі освіти використовуються освітні платформи

Google Workspace for Education.

Під час онлайн-уроків вчителі використовують різноманітні форми організації роботи:

- усні опитування;
- консультації в режимі запитання-відповідь;
- лекції (евристичні бесіди);
- самостійну роботу учнів;
- виконання практичних/ лабораторних робіт тощо.

Під час організації дистанційного навчання (у синхронному та асинхронному режимі) учителі використовують відкриті онлайн-курси: Prometheus, EdEra.; різні режими дистанційного навчання, програми та цифрові сервіси: Google Meet, Google Диск, Документи, Blogger, YouTube, сервіси для створення тестів, ментальних карт, миттєвих опитувань, інтерактивних робочих аркушів (LearningApps.org), флеш-анімації, презентації та відео, подані на YouTube каналі, освітні проекти «Vseosvita», «На урок».

Також під час проведення онлайн-уроків більшість вчителів застосовують інструменти підвищення пізнавальної активності учнів: презентації, інтерактивні вправи, демонстрації, зокрема відео та анімації.

Додаткові сервіси та інструменти дистанційного навчання: Zoom, YouTube, «На урок», «Всеосвіта», Learningapps, Kahoot.

Для організації зворотного зв'язку з учнями використовуються сервіси «Google Classroom», єдина платформа «Нові знання». Для обговорення поточних справ та організації зворотного зв'язку можливим є створення закритих спільнот у соціальних мережах та месенджерах (Вайбер, Телеграм, Фейсбук, Інстаграм) за визначеними спільно з батьками, педагогами та здобувачами освіти принципами організації груп та правилами взаємодії й спілкування.

Санітарний регламент для закладів загальної середньої освіти, затверджений наказом Міністерства охорони здоров'я України від 25.09.2020 № 2205, зареєстрований в Міністерстві юстиції України 10 листопада 2020 р. за № 1111/35394 (зі змінами, внесеними наказом МОЗ від 01.08.2022 р. №1371), передбачає, що безперервна тривалість навчальних занять при організації дистанційного навчання у синхронному форматі не повинна перевищувати для учнів:

- **1-2 класів** – 2 навчальних занять по 30 хвилин або 3 – по 20 хвилин;
- **3-4 класів** – 2 навчальних занять по 45 хвилин або 3 – по 30 хвилин, або 4 – по 20 хвилин;
- **5-7 класів** – 2 навчальних занять по 45 хвилин або 3 – по 35 хвилин, або 4 – по 25 хвилин;
- **8-9 класів** – 2 навчальних занять по 45 хвилин або 3 – по 40 хвилин, або 4 – по 30 хвилин, або 5 – по 25 хвилин.

Основними формами організації освітнього процесу є різні типи уроку:

- урок формування компетентностей;
- урок розвитку компетентностей;
- урок перевірки та/або оцінювання досягнення компетентностей;
- урок корекції основних компетентностей;
- комбінований урок.

Також формами організації освітнього процесу можуть бути екскурсії, віртуальні подорожі, уроки-семінари, квести, інтерактивні уроки (урок-дискусія, уроки з навчанням одних учнів іншими тощо), інтегровані уроки, проблемний урок, відео-уроки тощо. Кожен тип уроку має свою структуру, тобто етапи побудови уроку, їх послідовність, взаємозв'язки між ними. Характер елементів структури визначається завданнями, які слід постійно вирішувати на уроках певного типу, щоб найбільш оптимальним шляхом досягти тієї чи іншої дидактичної, розвиваючої та виховної мети уроку. Визначення і послідовність цих завдань залежать від логіки і закономірностей освітнього процесу. Зрозуміло, логіка засвоєння знань відрізняється від логіки формування навичок і вмінь, а тому і різниться структура уроків відповідних типів. Кожний тип уроку має свою структуру.

Форми організації освітнього процесу можуть уточнюватись та розширюватись у змісті окремих предметів за умови виконання державних вимог Державного стандарту та окремих предметів протягом навчального року. Розподіл навчальних годин за темами, розділами, вибір форм і методів навчання вчитель визначає самостійно, враховуючи конкретні умови роботи, забезпечуючи водночас досягнення конкретних очікуваних результатів, зазначених у програмі.

Необхідною умовою формування компетентностей є діяльнісний підхід, який передбачає постійне включення учнів до різних видів навчально-пізнавальної діяльності, а також практична спрямованість процесу навчання. Формуванню ключових компетентностей сприяє встановлення та реалізація в освітньому процесі міжпредметних і внутрішньопредметних зв'язків і наскрізних змістових ліній. Очікувані результати навчання, окреслені в межах кожного предмета, досягатимуться через використання діяльнісного підходу, проблемного навчання, проектні технології, ситуаційні вправи, інтерактивні форми, роботу в парах/групах змінного складу тощо.

Інструментарій оцінювання навчальних досягнень здобувачів освіти

Початкова школа

Характерною ознакою оцінювання в початкових класах ЗГ № 40 є рівноправна взаємодія учасників освітнього процесу, спрямована на формування суб'єктної позиції учнів через активне залучення їх до самооцінювання/ взаємооцінювання і прийняття рішень щодо подальшої

навчальної діяльності.

Відповідно до Закону України «Про загальну середню освіту» оцінювання ґрунтується на принципах дитиноцентризму, об'єктивності, доброчесності, справедливості, неупередженості, систематичності, критеріальності, гнучкості, перспективності, диференційованості та конфіденційності, а також плановості, чіткості, прозорості, відкритості, доброзичливості.

Основними функціями оцінювання є формувальна, діагностувальна, мотиваційно-стимулювальна, розвивальна, орієнтувальна, коригувальна, прогностична, констатувальна, виховна. Відповідно до мети оцінювання пріоритетними є формувальна та діагностувальна функції оцінювання.

Реалізацію формувальної функції оцінювання забезпечують відстеженням динаміки навчального поступу учня/учениці, визначенням його/її навчальних потреб та подальшим спрямуванням освітнього процесу на підвищення ефективності навчання з урахуванням виявлених результатів навчання.

Діагностувальна функція дає можливість виявити стан набутого учнями досвіду навчальної діяльності відповідно до поставлених цілей, з'ясувати передумови стану сформованості отриманих результатів, причини виникнення утруднень, скоригувати процес навчання, відстежити динаміку формування результатів навчання та спрогнозувати їх розвиток. Обидві функції взаємодоповнюють одна одну і зумовлюють особливості організації оцінювальної діяльності.

Об'єктами оцінювання є результати навчання здобувачів освіти, у тому числі процес їх досягнення ними. Відповідно до пункту 22 статті 1 Закону України «Про освіту» результати навчання - це знання, уміння, навички, способи мислення, погляди, цінності, інші особисті якості, набуті у процесі навчання, виховання та розвитку, які можна ідентифікувати, спланувати, виміряти і оцінити та які особа здатна продемонструвати після завершення освітньої програми або окремих освітніх компонентів.

Задля здійснення оцінювання з урахуванням вікових особливостей учнів 1-4 класів щодо можливостей оволодіння певними складниками результатів навчання серед них виокремлюються об'єктивні результати навчання (знання про предмети і явища навколишнього світу, взаємозв'язки і відношення між ними, уміння та навички оперувати знаннями, уміння застосовувати набутий досвід навчальних дій, досвід творчої діяльності, що відображено в обов'язкових/очікуваних результатах навчання) та особистісні надбання учня/учениці (активність, ініціативність; старанність, наполегливість; комунікабельність, здатність співпрацювати; самостійність, відповідальність; ціннісні ставлення), які він/вона виявляє у процесі досягнення результату навчання.

Відповідно до пункту 28 Державного стандарту початкової освіти отримання даних, їх аналіз та формулювання суджень про результати навчання учнів здійснюють у процесі:

- формувального оцінювання, метою якого відстеження особистісного розвитку учнів й ходу опановування ними навчального досвіду як основи компетентності

та побудову індивідуальної освітньої траєкторії особистості;
 - підсумкового оцінювання, метою якого є співвіднесення навчальних досягнень учнів з обов'язковими/очікуваними результатами навчання, визначеними Державним стандартом.

Формувальне оцінювання розпочинається з перших днів навчання в гімназії і триває постійно, має на меті: підтримати навчальний розвиток дітей; вибудовувати індивідуальну траєкторію їхнього розвитку; діагностувати досягнення на кожному з етапів процесу навчання; вчасно виявляти проблеми й запобігати їх нашаруванню; аналізувати хід реалізації навчальної програми й ухвалювати рішення щодо корегування програми і методів навчання відповідно до індивідуальних потреб дитини; мотивувати прагнення здобути максимально можливі результати; виховувати ціннісні якості особистості, бажання навчатися, не боятися помилок, переконання у власних можливостях і здібностях. Результати формувального оцінювання виражаються вербальною оцінкою, що характеризують процес навчання та досягнення учнів. При цьому учитель озвучує оцінювальне судження після того, як висловив думку учень/учні. Оцінювальне судження вчителя слугує зразком для наступних оцінювальних суджень учнів під час самооцінювання і взаємооцінювання. У межах формувального оцінювання за результатами опанування певної програмової теми/частини теми (якщо тема велика за обсягом)/кількох тем чи розділу протягом навчального року проводяться тематичні діагностувальні роботи. Результатами оцінювання тематичних діагностувальних робіт є оцінювальні судження з висновком про сформованість кожного результату навчання, який діагностується на даному етапі навчання. Оцінювальні судження за результатами тематичного оцінювання фіксуються у зошитах для тематичних діагностувальних робіт, на аркушах з роботами учнів до наступного уроку з того предмета вивчення, на якому виконували роботу, повідомляючи учням та їхнім батькам.

Об'єктом **підсумкового оцінювання** є результати навчання учня/учениці за рік. Основою для підсумкового оцінювання результатів навчання за рік можуть бути результати виконання тематичних діагностувальних робіт, записи оцінювальних суджень про результати навчання. Підсумкова оцінка за рік визначається з урахуванням динаміки досягнення того чи іншого результату навчання. Підсумкова (річна) оцінка фіксується у класному журналі та свідоцтвах досягнень учнів.

Відповідно до наказу Міністерства освіти і науки України від 13.07.2021р. «Про затвердження методичних рекомендацій щодо оцінювання результатів навчання учнів 1-4 класів закладів загальної середньої освіти» у 1-2 класах об'єктивні результати навчання виражаються вербальною оцінкою, у 3-4 класах під час підсумкового оцінювання з метою отримання об'єктивних результатів навчання запроваджена рівнева оцінка. Рівень результату навчання визначається з урахуванням динаміки його досягнення та позначається буквами: «початковий» (П), «середній» (С), «достатній» (Д), «високий» (В)).

Формулювання оцінювальних суджень, визначення рівня результату

навчання здійснюється на основі Орієнтовної рамки оцінювання результатів навчання учнів 1- 4 класів закладів загальної середньої освіти (наказ МОН України від 13.07.2021 № 813).

З метою забезпечення вільного вибору педагогічними працівниками методик, технологій навчання підходи до оцінювання у різних класах закладу освіти можуть мати відмінності, що спрямовані на реалізацію обраних освітніх програм. Особливості організації оцінювання в певному класі можуть ініціюватися вчителем і бути затвердженими на засіданні педагогічної ради закладу загальної середньої освіти.

Оцінка є конфіденційною інформацією, доступною лише для учня/учениці та його/її батьків (або осіб, що їх замінюють). Інформування батьків про результати навчання може відбуватись під час індивідуальних зустрічей, шляхом записів оцінювальних суджень у робочих зошитах учня/учениці, інших носіях зворотного зв'язку з батьками (паперових/ електронних щоденниках учнів тощо), фіксації результатів навчання у свідоцтвах досягнень учня/учениці.

Базова школа

5-7-і класи. Оцінювання учнів 5-7-х класів відбувається відповідно до Рекомендацій щодо оцінювання результатів навчання здобувачів освіти відповідно до Державного стандарту базової середньої освіти, затверджених наказом Міністерства освіти і науки України від 02 серпня 2024 р. № 1093 «Про затвердження рекомендацій щодо оцінювання результатів навчання». Оцінювання результатів навчання учнів 5- 7-х класів здійснюється з використанням 12-бальної системи.

Річне оцінювання здійснюється за системою оцінювання визначеною законодавством, результати такого оцінювання відображаються у Свідоцтві досягнень.

Свідоцтво досягнень відображає результати навчальних досягнень учня/учениці 5-7-го класу з предметів/інтегрованих курсів, визначених освітньою програмою закладу освіти.

Основними видами оцінювання результатів навчання учнів є формувальне оцінювання, підсумкове оцінювання та державна підсумкова атестація.

Формувальне оцінювання спрямоване на відстеження динаміки навчального поступу учнів, визначення їхніх навчальних (освітніх) потреб з іскерування освітнього процесу на підвищення ефективності навчання з урахуванням встановлених результатів навчання.

Підсумкове оцінювання показує результат навчання та розвитку

Державна підсумкова атестація передбачає оцінювання відповідності результатів навчання учнів, які завершили здобуття базової середньої освіти, вимогам Державного стандарту. Особливості проведення, вимоги до змісту та критерії оцінювання державної підсумкової атестації Міністерство освіти і

науки України визначає в установленому законодавством порядку.

Оцінювання результатів навчання учнів здійснюється згідно з вимогами до обов'язкових результатів навчання, визначених Державним стандартом на основі компетентнісного підходу. Оцінювання дає інформацію про досягнення результатів навчання на певному етапі освітнього процесу. Результати оцінювання виражаються в балах (від 1 до 12) та/або в оціночних судженнях.

Оцінювання здійснюється за визначеними критеріями, які дозволяють встановити відповідність між вимогами до обов'язкових результатів навчання, визначеними Державним стандартом, і фактичними результатами навчання, яких досягають учні.

Критерії оцінювання реалізуються за чотирма рівнями (початковий, середній, достатній, високий). Кожний наступний рівень охоплює вимоги до попереднього, а також додає нові.

Критерії оцінювання дають змогу здійснювати оцінювання результатів навчання у 12-бальній шкалі оцінювання.

Опис кожного бала шкали оцінювання подано в додатках з урахуванням структури компетентності (знання, уміння, цінності, ставлення) і наскрізних у всіх ключових компетентностях умінь (читання з розумінням, уміння висловлювати власну думку усно й письмово, критично й системно мислити, здатність логічно обґрунтовувати позицію, вміння конструктивно керувати емоціями, оцінювати ризики, ухвалювати рішення, розв'язувати проблеми, творчість, ініціативність, здатність співпрацювати з іншими людьми).

За вибором закладу освіти оцінювання може здійснюватися за власного шкалою оцінювання результатів навчання учнів. У разі запровадження закладом освіти власної шкали оцінювання результатів навчання учнів ним мають бути визначені правила переведення до 12-бальної шкали оцінювання.

Правила і процедури оцінювання

Оцінювання може здійснюватися як у процесі навчання (поточне), так і на різних його етапах (підсумкове).

Під час організації оцінювання результатів навчання здобувачів освіти рекомендуємо:

- модельними навчальними програмами;
- визначати форми поточного і підсумкового оцінювання під час планування освітнього процесу на семестр;
 - формулювати об'єктивні та зрозумілі для учнів навчальні цілі; основою для формулювання таких навчальних цілей є обов'язкові і очікувані результати навчання, визначені Державним стандартом / відповідними ознайомлювати учнів із критеріями та засобами оцінювання, за якими буде встановлюватися рівень досягнення ними результатів навчання на кінець навчального семестру та року, та ознайомлення із засобами оцінювання, якими буде встановлено результати навчання; надавати учням зворотний зв'язок щодо їхніх результатів навчання за певний період, який має бути

- зрозумілим і чітким, доброзичливим і своєчасним;
- важливо не протиставляти учнів / учениць одне одному;
- доцільно акцентувати увагу лише на позитивній динаміці досягнень;
 - труднощі в навчанні варто обговорювати з учнями / ученицями індивідуально;
- зворотний зв'язок можна надавати в письмовій, усній або електронній формі, залежно від дидактичної мети й виду навчальної діяльності, інших умов;
- створювати умови для формування вміння учнів аналізувати власну навчальну діяльність (рефлексія);
- під час навчальної діяльності доцільно спрямовувати учнів на спостереження своїх дій і дій однокласників, осмислення своїх суджень і дій з огляду на їх відповідність навчальним цілям; важливим є створення умов для активної участі учнів у процесі оцінювання із застосуванням критеріїв, зокрема шляхом самооцінювання та взаємооцінювання, та спільне визначення подальших кроків для покращення результатів навчання;
- коригувати освітній процес з урахуванням результатів оцінювання та навчальних потреб учнів.

Оцінювання результатів навчання здійснюється за допомогою різних методів, вибір яких зумовлюється особливостями змісту навчального предмета / інтегрованого курсу, його обсягом, рівнем узагальнення, віковими особливостями учнів із застосуванням різних способів і засобів:

- усного опитування (індивідуальне, групове тощо);
- спостереження;
- аналіз портфолію;
- письмових завдань (окремі навчальні завдання, зокрема тестові з використанням ІТ, перекази, диктанти тощо, а також діагностувальні, підсумкові роботи);
- практичних завдань (завдання на лабораторному обладнанні, реальних об'єктах;
- розрахункові та розрахунково-графічні роботи; навчальний проект;
- робота з картами, діаграмами; заповнення таблиць, побудова схем, моделей, зокрема з використанням електронних засобів навчання тощо);
- завдань із використанням ІТ (онлайн-тести, презентації результатів виконаних завдань та досліджень, комп'ютерні продукти тощо);
- самооцінювання, взаємооцінювання;
- комплексного, що поєднує різні способи й засоби оцінювання.

Оцінювання здійснюється із застосуванням завдань різних когнітивних рівнів: на відтворення знань, на розуміння, на застосування в стандартних і змінених навчальних ситуаціях, уміння висловлювати власні судження, ставлення тощо.

Частотність та процедури проведення оцінювання, а також види діяльності, результати яких підлягають оцінюванню, визначають педагогічні працівники з урахуванням дидактичної мети, особливостей змісту навчального предмета / Інтегрованого курсу та з урахуванням етапу опанування програмовим

матеріалом та етапу досягнення очікуваного результату навчання.

До оцінювання наскрізних умінь може долучатися шкільний психолог.

Оцінювання результатів навчання учнів потребує гнучкості. Підходи до оцінювання в різних класах закладу загальної середньої освіти можуть мати відмінності, спрямовані на реалізацію освітньої програми закладу освіти та автономії вчителя.

Під час навчання в дистанційному та змішаному режимах оцінювання результатів навчання учнів може здійснюватися очно або дистанційно з використанням можливостей інформаційно-комунікаційних (цифрових) технологій, зокрема відеоконференц-зв'язку.

Під час оцінювання результатів навчання важливо враховувати дотримання здобувачами освіти принципів академічної доброчесності (самостійне виконання навчальних завдань, завдань поточного та підсумкового контролю результатів навчання; покликання на джерела інформації в разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей).

У разі порушення учнями принципів академічної доброчесності, зокрема, списування (виконання письмових робіт із залученням зовнішніх джерел інформації, крім дозволених для використання під час певного виду навчальної діяльності),

учитель / учителька може ухвалити рішення не оцінювати результат такої навчальної діяльності і запропонувати учню / учениці повторне проходження оцінювання.

Оцінка є конфіденційною інформацією, доступною лише для учнівства та його батьків (або осіб, що їх замінюють). Інформування батьків про результати навчання може відбуватися під час індивідуальних зустрічей, шляхом записів оцінювальних суджень у носіях зворотного зв'язку з батьками (паперових / електронних щоденниках учнів тощо), фіксації результатів навчання у свідоцтві досягнень.

Формувальне оцінювання. Формувальне оцінювання – інтерактивне оцінювання учнівського прогресу, що дає змогу вчителям визначати потреби учнів, адаптуючи до них процес навчання.

Формувальне оцінювання результатів навчання учнів / учениць виконує діагностувальну, коригувальну, орієнтувальну, мотиваційно-стимулювальну, розвивальну, прогностичну та виховну функції.

Формувальне оцінювання (оцінювання в процесі навчання) є важливим складником освітнього процесу, оскільки воно відображає ж процес навчання учнівства, зорієнтований на досягнення визначеного очікуваного результату, так і результат його навчальної діяльності на певному етапі навчання та дозволяє вчителю

/ вчительці зрозуміти, як краще підготувати учнів / учениць до підсумкового оцінювання та відслідковувати їхній прогрес протягом навчального року.

Формувальне оцінювання передбачає використання різноманітних методів збору інформації і повинне відповідати цілям і завданням, які встановлені для конкретного навчального предмета / інтегрованого курсу. Його

здійснюють у формі самооцінювання, взаємооцінювання, оцінювання вчителем / учителькою із використанням окремих інструментів (карток, шкал, щоденника спостережень учителя, портфоліо результатів навчальної діяльності учня і учениці тощо).

Окремі завдання для формувального оцінювання можуть бути диференційовані з урахуванням таксономії освітніх цілей за когнітивними рівнями діяльності (завдання початкового рівня передбачають уміння розпізнавати, пригадувати, відтворювати окремі елементи змісту навчання; завдання середнього рівня – розуміння та застосування елементів змісту навчання; достатнього – уміння аналізувати навчальну інформацію (класифікувати, порівнювати, узагальнювати, інтегрувати, уточнювати, упорядковувати); високого – уміння оцінювати (навчальну інформацію та власну навчальну діяльність), рефлексувати, перекодовувати інформацію (з текстової у схематичну, графічну та навпаки), створювати, продукувати). Кожний наступний рівень (від початкового до високого) охоплює показники результатів навчання попереднього рівня та містить нові показники результатів навчання.

Завдання для оцінювання добираються так, щоб можна було отримати об'єктивну інформацію про рівень досягнення учнями обов'язкових результатів навчання певної групи, яка охоплює споріднені загальні результати відповідної освітньої галузі.

За потреби, для отримання інформації щодо рівня досягнення очікуваних результатів навчання учнями, визначених в окремому елементі навчальної програми (тема / розділ тощо), здійснюється тематичне оцінювання. Результати тематичного оцінювання можуть бути використані для коригування освітнього процесу.

Підсумкове оцінювання. Метою підсумкового оцінювання є співвіднесення фактичних результатів навчання, яких досягли здобувачі освіти, з обов'язковими /

очікуваними б результатами навчання, визначеними Державним стандартом / модельною навчальною програмою за певний період навчання.

Підсумкове оцінювання здійснюють періодично. Кількість підсумкових робіт, час їхнього проведення вчитель / учителька може встановлювати самостійно.

Підсумкові роботи можуть забезпечувати охоплення одного, декількох або всіх груп результатів, визначених у Державному стандарті, у межах вивченого впродовж певного періоду, і мають забезпечувати об'єктивність оцінювання.

Підсумкове оцінювання за семестр здійснюють за групами результатів навчання, що передбачені Критеріями оцінювання за освітніми галузями (додаток 2), з урахуванням різних форм і видів навчальної діяльності.

Для формування висновків щодо рівня досягнення обов'язкових результатів навчання за семестр вчитель і учителька може запропонувати учнівству: 1) виконати комплексну підсумкову роботу, завдання якої дозволяють установити результати навчання за всіма групами результатів,

визначеними в Критеріях оцінювання за освітніми галузями; 2) виконати окремі підсумкові роботи для кожної групи результатів, визначеної у Критеріях оцінювання за освітніми галузями.

Відомості, отримані під час підсумкового семестрового оцінювання результатів навчання, застосовують для вироблення навчальних цілей на наступний період, визначення труднощів, що постали перед здобувачами освіти, та коригування освітнього процесу.

У Свідоцтві досягнень виставляють **семестрові оцінки за групами результатів**. На підставі оцінок за групами результатів виставляють **загальну оцінку за семестр** з кожного навчального предмета / інтегрованого курсу навчального плану освітньої програми закладу освіти. Оцінка за семестр може бути скоригованою.

Підсумкове оцінювання за рік не здійснюють. Річну оцінку виставляють на підставі загальних оцінок за I та II семестри або скоригованих семестрових оцінок. Річна оцінка не обов'язково є середнім арифметичним оцінок за I та II семестри. Для визначення річної оцінки потрібно враховувати динаміку особистих досягнень учня і учениці протягом року. Річне оцінювання також може бути скоригованим.

Результати семестрового та річного оцінювання фіксують у класному журналі та Свідоцтві досягнень (далі – Свідоцтво). Результати ДПА – у класному журналі та додатку до Свідоцтва про здобуття базової середньої освіти. За умови використання власної шкали оцінювання заклад має визначити та описати в освітній програмі правила переведення загальної оцінки результатів навчання за рік у систему, визначену законодавством (12-бальну систему), для виставлення у Свідоцтво досягнень.

Свідоцтво досягнень складається з двох частин і передбачає характеристику навчальної діяльності учнів та фіксацію результатів навчання за групами результатів, визначеними Державним стандартом для певних освітніх галузей, з переліку навчальних предметів та інтегрованих курсів, визначених навчальним планом освітньої програми закладу освіти. Запропонована форма Свідоцтва є орієнтовною.

«Характеристика навчальної діяльності» сформована відповідно до переліку наскрізних умінь, визначених Державним стандартом. Результатом спостереження за розвитком наскрізних умінь є виставлення відповідної позначки в стовпці «Має значні успіхи / Демонструє помітний прогрес / Потребує уваги і допомоги» після завершення кожного навчального року або в разі зміни учнями закладу освіти. Способи організації фіксування результатів спостереження педагогічні колективи закладів освіти визначають самостійно.

«Характеристика результатів навчання». Заповнення цієї частини Свідоцтва здійснюють відповідно до переліку навчальних предметів / інтегрованих курсів, визначених затвердженою освітньою програмою закладу освіти.

8-9-і класи. Оцінювання результатів навчання здобувачів освіти здійснюється відповідно Критеріїв оцінювання навчальних досягнень учнів

(вихованців) у системі загальної середньої освіти, затверджених наказом МОН України від 13.04.2011 №329 (zareєстровано в Міністерстві юстиції України 11.05.2011 за № 566/19304) та Орієнтовних вимог оцінювання навчальних досягнень учнів із базових дисциплін у системі загальної середньої освіти, затверджених наказом МОН України від 25.08.2013 № 1222.

Поточний контроль здійснюється в процесі вивчення теми/розділу з метою визначення рівня розуміння і первинного засвоєння учнями окремих елементів змісту теми/розділу, зв'язків між ними та засвоєним змістом попередніх тем/розділів уроків, закріплення знань, умінь і навичок, їх актуалізації перед вивченням нового матеріалу.

Поточну перевірку проводять індивідуально або фронтально в усній чи письмовій формі систематично в межах кожної теми, визначеної освітньою програмою. Вона передбачається учителем/учителькою під час підготовки до кожного уроку і знаходить своє відображення у поурочних планах (конспектах) уроків. Поточна перевірка може здійснюватись у формі короткотривалої (10-15 хвилин) самостійної письмової роботи, яка охоплює певну частину навчального матеріалу. Як правило, вона носить діагностичний характер.

При виставленні тематичної оцінки враховуються всі види навчальної діяльності, що підлягали оцінюванню протягом вивчення теми. При цьому окрема тематична атестації при здійсненні відповідного оцінювання, як правило, не проводиться.

Семестрове оцінювання здійснюється на підставі тематичних оцінок. При цьому мають враховуватися динаміка особистих навчальних досягнень учнів з предмета протягом семестру, важливість теми, тривалість її вивчення, складність змісту тощо.

Річне оцінювання здійснюється на підставі семестрових або скоригованих семестрових оцінок. Річна оцінка не обов'язково є середнім арифметичним від оцінок за I та II семестри. При виставленні річної оцінки мають враховуватися:

- важливість тем, які вивчались у I та II семестрах;
 - тривалість їх вивчення та складність змісту;
 - динаміка особистих навчальних досягнень учня з предмета протягом року, тощо.
 - уміння застосовувати учнем набуті протягом навчального року знання
- Семестрова і річна оцінки можуть підлягати коригуванню (пункт 3.2. Інструкції з ведення класного журналу 5-11(12)-х класів загальноосвітніх навчальних закладів;
- пункти 9-10 Порядку переведення учнів (вихованців) закладу загальної середньої освіти до наступного класу.

У випадках, що не зазначені у методичних рекомендаціях Міністерства освіти і науки України, рішення щодо оцінювання результатів навчання здобувачів освіти, приймає вчитель, керуючись правом на автономію у професійній діяльності. За потреби, це рішення погоджується з керівником закладу освіти.

Додаток 1
до Освітньої програми
Старорафалівської гімназії
на 2024/2025 навчальний рік

НАВЧАЛЬНИЙ ПЛАН

Старорафалівської гімназії
Вараської міської ради
на 2024/2025 навчальний рік

СХВАЛЕНО
Протокол засідання педагогічної ради
Старорафалівської гімназії

від 30.08.2024 № 11

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Навчальний план Старорафалівської гімназії на 2024/2025 навчальний рік розроблений відповідно до законів України «Про освіту», «Про повну загальну середню освіту», Державного стандарту початкової освіти, затвердженого наказом МОН України від 21.02.2018 № 87; Державного стандарту базової середньої освіти, затвердженого наказом МОН України від 30.09.2020 № 898; Постанови Кабінету Міністрів України від 23.07.2024 № 841 «Про початок навчального року під час воєнного стану в Україні»; Статуту Сарорафалівської гімназії та Освітньої програми Старорафалівської гімназії.

Заклад здійснює освітній процес українською мовою за денною формою навчання в одну зміну, тривалість навчального тижня в закладі – 5 днів, вихідні – субота, неділя.

Режим дня в закладі підпорядкований створенню оптимальних умов для здійснення успішної освітньої діяльності. Розклад уроків складається з урахуванням динаміки працездатності учнів протягом дня, тижня, семестру, чергування видів діяльності і раціонального розподілу навчального навантаження.

Початок занять – 9.00. Тривалість навчальних занять у 1 класі – 35 хвилин, в 2-4 класах – 40 хвилин, в 5- 9 класах – 45 хвилин.

У 2024/2025 н.р. у закладі функціонує 9 класів: 1-4-х – 4 (37 учнів), 5-9-х – 5 класів (59 учнів).

Освітній процес у Старорафалівській гімназії організовується в межах навчального року, що розпочинається 2 вересня 2024 і триватиме до 30 червня 2025 року.

Гранична наповнюваність класів встановлюється відповідно до Закону України «Про повну загальну середню освіту».

Відповідно до Листа Міністерства освіти і науки України від 23.07.2024 № 1/15281-24 «Про організацію 2024/2025 навчального року в закладах загальної середньої освіти» та рішення педагогічної ради Старорафалівської гімназії від 30.08.2024, протокол № 1, 2024-2025 навчальний рік має таку структуру:

I семестр: 02.09.2024 – 20.12.2024,

II семестр: 06.01.2025 – 30.05.2025.

Канікули: осінні – 26.10.2024 – 03.11.2024,
зимові – 21.12.2024 – 05.01.2025,
весняні – 22.03.2024 – 30.03.2025.

Для учнів 2 класу організовуються додаткові канікули у такий термін:
10.02.2025 – 16.02.2025.

Під час дії воєнного стану в залежності від ситуації може бути змінена тривалість навчального року, терміни канікул та межі семестрів.

Відповідно до статті 12 Закону України «Про освіту», навчальний рік закінчується проведенням державної підсумкової атестації випускників початкової та базової школи, яка може здійснюватися в різних формах, визначених законодавством.

В основу навчального плану покладено типові освітні програми, розроблені Міністерством освіти та науки України та затверджені відповідними наказами:

- від 08.10.2019 № 1272 «Про затвердження типових освітніх програм для 1-2 класів закладів загальної середньої освіти»;
- від 08.10.2019 № 1273 «Про затвердження типових освітніх програм для 3-4 класів закладів загальної середньої освіти»;
- від 19.02.2021 року № 235 «Про затвердження Типової освітньої програми для 5-9 класів закладів загальної середньої освіти» (у редакції МОН України від 09.08.2024 № 1120 «Про внесення змін до Типової освітньої програми для 5 - 9 класів закладів загальної середньої освіти»);
- від 20.04.2018 № 405 «Про затвердження Типової освітньої програми закладів загальної середньої освіти II ступеня» (для 8-9 класів);

Питання навчального навантаження учнів 5–9 класів закладів загальної середньої освіти регулюється Санітарним регламентом для закладів загальної середньої освіти, затвердженим наказом Міністерства охорони здоров'я України 25.09.2020 № 2205 (зі змінами) і Державним стандартом базової середньої освіти, затвердженим постановою Кабінету Міністрів України від 30 вересня 2020 № 898.

Враховуючи кадрове забезпечення, матеріально-технічну базу школи, регіональні особливості, за рахунок варіативної складової відводиться: на індивідуальні заняття з української мови по 1 годині у 1-4-х класах (по 0,5 години), у 8-9 класах – (по 1 годині) на кожен предмет упродовж року з метою поліпшення роботи із здібними і обдарованими учнями та покращення результатів участі школярів у районних та обласних олімпіадах, у районному та обласному етапах Всеукраїнського конкурсу- захисту науково-дослідницьких робіт учнів-членів МАН, інших різноманітних мовних конкурсів, якісної підготовки учнів до ДПА .

5-7 класи

Мовно-літературна освітня галузь галузь у 5-7 класах реалізується через навчальні предмети «Українська мова», «Українська література», «Англійська мова», «Зарубіжна література».

Громадянська та історична освітні галузі реалізуються через навчальні предмети «Вступ до історії України та громадянської освіти» (5 клас), «Історія України. Всесвітня історія» у 6 класі та «Громадянська освіта» у 6,7 класах. Вивчення предмету «Етика» буде здійснено в межах інтегрованого курсу «Здоров'я, безпека та добробут».

Мистецька освітня галузь у 5-7 класах реалізується через навчальні предмети «Музичне мистецтво» та «Образотворче мистецтво».

Математична освітня галузь у 5-6 класах реалізується через навчальний предмет «Математика», у 7 класі – через предмети «Алгебра» і «Геометрія».

Природнича освітня галузь у 5-6 класах реалізується через інтегрований курс «Пізнаємо природу», через навчальний предмет «Географія» - у 6-7 класах .

Технологічна освітня галузь у 5-7 класах реалізується через навчальний предмет «Технології».

Інформатична освітня галузь у 5-7 класах реалізується через навчальний предмет «Інформатика».

Соціальна і здоров'язбережувальна галузь у 5-7 класах реалізується через інтегрований курс «Здоров'я, безпека та побут» та навчальний предмет «Етика» у 5-6 класах. (таблиці 1-9).

Змістове наповнення предмета «Фізична культура» школа формує самостійно з варіативних модулів відповідно до статевовікових особливостей учнів, їхніх інтересів, кадрового забезпечення, матеріально-технічної бази школи.

Освітня галузь «Фізична культура» у 5-7 класах реалізується через навчальний предмет «Фізична культура».

Години навчального навантаження для перерозподілу між освітніми компонентами використано на такі вибіркові освітні компоненти (факультативні курси):

- « Сходінки орфографії» - 1 год (5 клас),
- «Культура мовлення. Стилiстичні особливості морфології» - 1 год (6 клас),
- «Людина та її здоров'я» - 0,5 год (7 клас).

Години фізичної культури не враховані при визначенні гранично допустимого навантаження.

8-9 класи

Освітня галузь «Мови і літератури» у 8-9 класах реалізується через навчальні предмети «Українська мова», «Українська література», «Англійська мова», «Зарубіжна література». За рахунок годин варіативної складової у 8-9 класах збільшено кількість годин на вивчення української мови.

Освітня галузь «Суспільствознавство» у 8-9 класах реалізується через навчальні предмети «Історія України», «Всесвітня історія», у 8 класі – через навчальний предмет «Громадянська освіта», у 9 класі через навчальний предмет «Основи правознавства».

Освітня галузь «Мистецтво» реалізується у 8-9 класах через навчальний предмет «Мистецтво».

Освітня галузь «Математика» у 8-9 класах реалізується через навчальні предмети «Алгебра» та «Геометрія».

Освітня галузь «Природознавство» реалізується через навчальні предмети «Біологія», «Фізика», «Хімія», «Географія».

Освітня галузь «Технології» у 8-9 класах реалізується через навчальні предмети «Трудове навчання» та «Інформатика».

Освітня галузь «Здоров'я і фізична культура» у 8-9 класах реалізується через навчальні предмети «Основи здоров'я» та «Фізична культура».

Години фізичної культури не враховані при визначенні гранично допустимого навантаження.

У 9 класі за рахунок годин варіативної складової навчального плану введено факультативний курс «Синтаксис складного речення» - 1 год.

Викладання предметів, на які виділено не цілу кількість годин, буде здійснюватися протягом навчального року відповідно до розкладу занять по парних або непарних тижнях.

Таблиця
розподілу навчального часу між навчальними предметами у 1 класі
(за програмою О.Я. Савченко)

Клас		1 клас	
Всього учнів:		7	
Дівчата		1	
Хлопці		6	
Інваріантна складова	Українська мова	7	
	Іноземна мова	2	
	Математика	4	
	Я досліджую світ	3	
	Дизайн і технології	1	
	Образотворче мистецтво	1	
	Музичне мистецтво	1	
	Фізична культура	3	
	Усього:	19+3	
Варіативна складова	Курси за вибором, індивідуальні консультації та групові заняття	Українська мова	0,5
		Математика	0,5
		Всього:	1
		Сумарна кількість годин	23
		Гранично допустиме навантаження	20
Всього на клас:		23	

Директор

Ніна БУДЬКО

Таблиця
розподілу навчального часу між навчальними предметами у 2-4 класах
(за програмою Р.Б. Шияна)

Освітня галузь			2 клас	3 клас	4 клас	Усього:
Усього учнів:			10	10	10	30
Дівчата			7	5	5	17
Хлопці			3	5	5	13
Українська мова			5	5	5	15
Іноземна мова (англійська)			3	3	3	9
Математика			3	4	4	11
Я досліджую світ	Мовно-літературна		2	2	2	6
	Математична		1	1	1	3
	Природнича		2	2	2	6
	Громадянська та історична		0,5	0,5	0,5	1,5
	Соціальна і здоров'язбережна		0,5	0,5	0,5	1,5
	Технологічна		1	1	1	3
	Інформатична		1	1	1	3
Мистецтво	Образотворче мистецтво		1	1	1	3
	Музичне мистецтво		1	1	1	3
Фізична культура			3	3	3	9
Усього:			21+3	22+3	22+3	65+9
Варіативна складова	Курси за вибором, індивідуальні консультації та групові заняття	Українська мова	0,5	0,5	0,5	1,5
		Математика	0,5	0,5	0,5	1,5
		Всього:	1	1	1	3
		Сумарна кількість годин	25	26	26	77
		Гранично допустиме навантаження	22	23	23	
Всього на клас:		25	26	26	77	

Директор

Ніна БУДЬКО

Таблиця
розподілу навчального часу між навчальними предметами у 5-7 класах

Освітні галузі	Навчальні предмети	Кількість годин на тиждень у класі			Усього:
		5	6	7	
Усього:		14	5	11	30
Хлопці		7	4	6	17
Дівчата		8	1	4	13
Мовно-літературна	Українська мова	4	4	3	11
	Українська література	1,5+0,5	1,5+0,5	1,5+0,5	6
	Зарубіжна література	1+0,5	1+0,5	1+0,5	4,5
	Іноземна мова (англійська)	3,5	3,5	3,5	10,5
Математична	Математика	4+1	4+1		10
	Алгебра	-	-	2,5+0,5	5
	Геометрія		1,5+0,5		
Природнича	Інтегрований курс «Пізнаємо природу»	1,5+0,5	1+1	-	4
	Біологія	-	-	2+0,5	2,5
	Фізика	-	-	2	2
	Хімія	-	-	1	1
	Географія	-	1+1	2	4
Соціальна і здоров'язбережувальна	Інтегрований курс «Здоров'я, безпека та добробут»	1	1	1	3
	Етика	0,5	0,5	-	1
Громадянська та історична	Вступ до історії України та громадянської освіти	1+1	-	-	2
	Історія України. Всесвітня історія	-	2,5	-	2,5
	Громадянська освіта	-	0,5	0,5	1
	Історія України	-	-	0,5+1	1,5
	Всесвітня історія	-	-	0,5+0,5	1
Інформатична	Інформатика	1+0,5	1+0,5	1+0,5	4,5
Технологічна	Технології	1+1	1+1	1	5
Мистецька	Музичне мистецтво	0,5+0,5	0,5+0,5	0,5+0,5	3
	Образотворче мистецтво	0,5+0,5	0,5+0,5	0,5+0,5	3
Фізична культура	Фізична культура	3	3	3	9
Разом (без фізичної культури + фізична культура)		27+3	30+3	31+3	88+9
Години навчального навантаження для перерозподілу між освітніми компонентами		1	1	0,5	2,5
Факультативні курси:		1	1	0,5	2,5
Сходинки орфографії		1	-	-	1
Культура мовлення. Стилiстичнi особливостi морфології		-	1	-	1
Людина та її здоров'я		-	-	0,5	0,5
Загальнорічна кількість годин, що фінансується з бюджету (без урахування поділу на групи)		31	34	34,5	99,5

Гранично допустиме тижневе навчальне навантаження на учня	28	31	32	
Вакансія:			0,5	0,5

Директор

Ніна БУДЬКО

Таблиця
розподілу навчального часу між навчальними предметами у 8-9 класах

Освітні галузі		Навчальні предмети	Кількість годин на тиждень у класі		Разом	
			8	9		
Усього:			17	12	29	
Хлопці			9	5	14	
Дівчата			8	7	15	
	Мови і літератури	Українська мова	2+1	2+1	4+1	
		Українська література	2	2	4	
		Іноземна мова	3	3	6	
		Зарубіжна література	2	2	4	
	Суспільствознавство	Історія України	1,5	1,5	3	
		Всесвітня історія	1	1	2	
		Основи правознавства	-	1	1	
	Мистецтво	Мистецтво	1	1	2	
	Математика	Алгебра,	2+1	2	4+1	
		Геометрія	2	2	4	
	Природознавство	Біологія	2	2	4	
		Географія	2	1,5+0,5	3,5+0,5	
		Фізика	2	3	5	
		Хімія	2	2	4	
	Технології	Трудове навчання	1	1	2	
		Інформатика	2	2	4	
	Здоров'я і фізична культура	Основи здоров'я	1	1	2	
		Фізична культура	3	3	6	
	Разом:			28,5+3+2	30+3+1,5	68
	Додатковий час на предмети, факультативи, індивідуальні заняття та консультації			3-2	3-1,5	2,5
Факультативні курси:			-	1	1	
Синтаксис складного речення			-	1	1	
Гранично допустиме навчальне навантаження			33	33		
Всього (без урахування поділу класів на групи)			33,5	35,5	69	
Поділ на групи	Інформатика		2	-	2	
	Всього:		2	-	2	
Всього на клас:			35,5	35,5	71	
Вакансія:			1	0,5	1,5	

Директор

Ніна БУДЬКО